

Windturbines Groene Hart: juridisch probleem achter de discussie over draagvlak

29 april 2026 door [Van Gasteren - Juristen](#)

In het debat over windturbines in het Groene Hart ligt de nadruk vaak op draagvlak. Bewoners maken zich zorgen, gemeenten voelen zich gepasseerd en de provincie benadrukt dat de energietransitie vraagt om ingrijpende keuzes. Het recente [NRC-artikel](#) (28 april 2026) schetst precies dat spanningsveld: de noodzaak van duurzame energie tegenover weerstand in de omgeving.

Toch raakt die discussie maar een deel van het verhaal. Want onder de vraag of mensen windturbines willen, ligt een fundamentele kwestie: kan de overheid op dit moment wel een zorgvuldig en verantwoord besluit nemen?

Niet alleen draagvlak, maar zorgvuldige besluitvorming

Bij grote ruimtelijke keuzes, zoals het aanwijzen van gebieden voor windturbines, gelden duidelijke regels. De overheid moet vooraf in kaart brengen wat de gevolgen zijn voor de fysieke leefomgeving. Denk aan effecten op geluid, gezondheid, natuur en landschap.

Dat onderzoek vormt de basis onder het besluit. Pas als die gevolgen voldoende duidelijk zijn, kan een afgewogen keuze worden gemaakt.

De lijn is daarbij eenvoudig:

eerst duidelijk maken wat de gevolgen zijn, daarna pas beslissen.

Waarom goed onderzoek vooraf zo belangrijk is

Juist bij het aanwijzen van gebieden voor windturbines is dit principe essentieel. Op dat moment wordt namelijk de richting van het beleid bepaald. Hoewel de exacte plaatsing later nog kan worden uitgewerkt, ligt de keuze voor een gebied in feite al vast.

Daarom moet op dat moment al duidelijk zijn wat de belangrijkste gevolgen zijn. Niet tot in elk detail, maar wel voldoende om te kunnen beoordelen of een locatie überhaupt geschikt is.

Dit soort onderzoek wordt in beleidstermen vaak een *plan-MER* genoemd, maar in de kern gaat het om iets eenvoudigs: zijn de gevolgen goed genoeg in beeld om nu al een besluit te nemen?

Waar het juridisch mis kan gaan

De spanning ontstaat wanneer die volgorde verschuift. In de praktijk wordt soms gekozen voor een globale beoordeling, terwijl belangrijke onderzoeken naar bijvoorbeeld geluid, gezondheid of ruimtelijke inpasbaarheid pas later worden uitgevoerd.

Dat lijkt praktisch, maar brengt een juridisch risico met zich mee.

Als essentiële informatie ontbreekt op het moment dat een besluit wordt genomen, kan de afweging onvolledig zijn. Latere onderzoeken gaan dan vooral nog over de uitvoering, terwijl de fundamentele keuze, wel of geen windturbines in een gebied, al is gemaakt.

Wat de wet vereist

Binnen het bestuursrecht geldt dat besluiten zorgvuldig moeten worden voorbereid en goed gemotiveerd moeten zijn. Dat betekent dat de belangrijkste gevolgen vooraf inzichtelijk moeten zijn en daadwerkelijk worden meegewogen.

Het onderzoek mag dus niet zo globaal zijn dat belangrijke informatie ontbreekt. Als essentiële gevolgen nog niet duidelijk zijn, kan er feitelijk geen volledige afweging worden gemaakt.

Wat dit kan betekenen in de praktijk

Wanneer een besluit wordt genomen terwijl essentiële informatie nog ontbreekt, kan dat later gevolgen hebben. Als een dergelijk besluit wordt aangevochten, zal een rechter toetsen of de voorbereiding zorgvuldig is geweest en of de afweging voldoende is onderbouwd. Daarbij wordt gekeken naar de informatie die beschikbaar was op het moment van besluitvorming.

Als blijkt dat belangrijke effecten op de leefomgeving nog niet goed in beeld waren, kan dat ertoe leiden dat een besluit geheel of gedeeltelijk wordt vernietigd. In de praktijk betekent dit vaak vertraging, aanvullende onderzoeken en hernieuwde besluitvorming. Daarmee wordt niet alleen het proces langer en complexer, maar neemt ook de onzekerheid toe voor alle betrokken partijen.

Die onzekerheid kan er bovendien toe leiden dat projecten voor initiatiefnemers minder aantrekkelijk worden, omdat investeringen pas op langere termijn zekerheid bieden en risico's moeilijker in te schatten zijn. Dat raakt niet alleen de voortgang van beleid, maar ook de uitvoerbaarheid ervan in de praktijk.

Tegelijkertijd betekent dit niet automatisch dat projecten geen doorgang kunnen vinden. De uitkomst van een eventuele juridische procedure is altijd afhankelijk van de specifieke omstandigheden en de onderbouwing van het besluit. Daarmee wordt duidelijk dat de kwaliteit van de voorbereiding en de volledigheid van de informatie op het moment van besluitvorming bepalend zijn voor hoe robuust een besluit uiteindelijk is.

Waarom dit verder gaat dan een participatieprobleem

Het NRC-artikel legt vooral de nadruk op draagvlak en bestuurlijke complexiteit. Dat is begrijpelijk, maar daarmee blijft een belangrijk punt onderbelicht.

Wat hierdoor ontstaat, is een subtiele maar belangrijke verschuiving in het frame van het debat. De lezer wordt gestuurd richting een bestuurlijke conclusie, dat het proces beter

had gekund, maar dat uiteindelijk keuzes gemaakt moeten worden, terwijl de vraag of die keuzes op dit moment juridisch voldoende onderbouwd zijn buiten beeld blijft. Door de nadruk te leggen op draagvlak en politieke afwegingen, verschuift de aandacht weg van de kwaliteit van de besluitvorming zelf.

Het gaat daardoor niet alleen om de vraag of inwoners zich gehoord voelen, maar ook of de overheid haar eigen regels volgt. Draagvlak is geen juridische voorwaarde voor besluitvorming. Zorgvuldigheid is dat wel.

Een besluit kan politiek verdedigbaar lijken, maar juridisch tekortschieten als de onderliggende informatie niet op orde is.

De rol van Provinciale Staten

Voor Provinciale Staten ligt hier een duidelijke verantwoordelijkheid. Zij moeten beoordelen of zij op basis van de beschikbare informatie een afgewogen en juridisch houdbaar besluit kunnen nemen.

Daarbij gaat het niet alleen om de vraag óf windenergie nodig is, maar of de keuze voor specifieke gebieden voldoende onderbouwd is.

Conclusie: het echte debat

De discussie over windturbines in het Groene Hart wordt vaak gevoerd als een tegenstelling tussen voor- en tegenstanders. Maar de kern ligt dieper.

Het gaat niet om of je voor of tegen windturbines bent, maar of je op basis van de huidige informatie al een verantwoord besluit kúnt nemen.

Zolang die vraag niet overtuigend met “ja” kan worden beantwoord, gaat het debat niet alleen over energie of landschap, maar over de kwaliteit van besluitvorming zelf.

Categorieën [In de media](#), [InformatieTags](#) [juridische besluitvorming](#), [leefomgeving](#), [omgevingsbeleid](#), [Omgevingswet](#), [participatie](#), [plan-MER](#), [windenergie Zuid-Holland](#), [windmolens Groene Hart](#), [zorgvuldige besluitvorming](#)

[Drukke week rond windenergie in het Groene Hart](#)